Şeker hastasının oruç tutmasının hükmü ve ne zaman oruç tutmaması câiz olur ?

حكم الصوم لمريض السكر ومتى يجوز له الفطر ؟

[Türkçe - Turkish - تركي]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

Şeker hastasının oruç tutmasının hükmü ve ne zaman oruç tutmaması câiz olur ?

Ben, 14 aydır ikinci dereceden şeker hastalığından muzdaribim.Bu hastalık, insülin iğnesine gerek duyulmayan "diyabet" diye bilinmektedir.Ben, herhangi bir ilaç kullanmıyorum. Fakat şeker oranı uygun bir oranda kalması için sürekli perhiz uyguluyorum ve biraz da egzersiz yapıyorum. Geçen yıl Ramazan ayında bazı günler oruç tuttum. Fakat bendeki şeker oranı düştüğü için Ramazan orucunun tamamını tutamadım.Ama şimdi ben, Allah'a hamd olsun kendimi daha iyi hissediyorum.Fakat ben, oruç tuttuğumda sadece başımda bir ağrı hissediyorum.

Bundan dolayı hastalığıma bakmaksızın oruç tutmam gerekir mi?

Oruçlu olduğum halde şeker oranını ölçmek için kanı kontrol edebilir miyim? (Çünkü parmaktan kan aldırmak gerekiyor.)

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Hasta için meşrû olan; Ramazan ayında oruç kendisine zarar veriyor veya kendisine zor geliyorsa veyahut da hap ve şurup gibi yenilen ve içilen ilaç almaya gündüz gerek duyuyorsa, oruç tutmamasıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

((... وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ...)) [سورة البقرة من الآية185]

"...Her kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin..." (Bakara Sûresi: 185)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

«إِنَّ اللهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخَصُهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ» [رواه أحمد وابن حبان، صححه شعيب الأرناؤوط]

"Şüphe yok ki Allah, kendisine karşı gelinmesinden (günah işlenmesinden) hoşlanmadığı gibi, (verdiği) ruhsatlarının

(izinlerinin) kullanılmasından da hoşnut olur." (Ahmed ve İbn-i Hibbân rivâyet etmişler, Şuayb el-Arnaût da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Başka bir rivâyette şöyle buyurmuştur:

«إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخَصُهُ كَمَا يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى عَزَائِمُهُ» [رواه الطبراني والبزار]

"Allah -azze ve celle- farzlarının yerine getirilmesinden hoşlandığı gibi, ruhsatlarının (izinlerinin) kullanılmasından da hoşnut olur." (Taberânî ve Bezzâr)

Tahlil veya başka bir şey için damardan kan aldırmaya gelince, doğru olan görüşe göre bu davranış, orucu bozmaz. Fakat tahlil için çok miktarda kan aldıracak olursa, daha evlâ olan bunu geceye ertelemektir. Eğer bunu gündüz yaparsa, o günkü orucunu kaza etmesi daha ihtiyatlıdır. Çünkü çok kan aldırmak hacamat yaptırmaya benzer." (Abdulaziz b. Baz, "Fetâvâ İslâmiyye", c: 2, s: 149)

Hastanın iki hali vardır:

Birincisi:

Hastanın oruçtan hiç etkilenmemesidir.

Örneğin hafif nezle olması, başının dönmesi veya dişinin ağrıması gibi...

Bu durumdaki hastanın oruç tutmaması (veya orucunu bozması) kendisine helal olmaz. Fakat bazı âlimler şu âyet gereği:

((... وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ...)) [سورة البقرة من الآية185]

"...Her kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin..." (Bakara Sûresi: 185)

Oruç tutmaması (veya orucunu bozması) kendisine helal olur, demişlerdir.

Bununla birlikte biz bu görüşe şöyle deriz: Bu hüküm, bir sebeple bağlantılıdır ki o da, oruç tutmamanın hastaya daha kolay gelmesi ve meşakkatsiz olmasıdır.Bu takdirde ona şöyle deriz: Oruç tutmamak, daha fazîletlidir.Ancak hasta oruçtan etkilenmiyorsa, oruç tutmaması (veya orucunu bozması) kendisine câiz değildir.Aksine oruç tutması gerekir.

İkincisi:

Eğer oruç tutmak hastaya zor geliyor, fakat zarar vermiyorsa, bu kimsenin oruç tutması mekruhtur.Oruç tutmaması (veya orucunu bozması) sünnettir.

Üçüncüsü:

Eğer oruç tutmak hastaya zor geliyor ve ona zarar veriyorsa, -tıpkı böbrek hastası veya şeker hastası kimselere orucun zarar vermesi gibi-, bu kimsenin oruç tutması haramdır. Böylelikle oruç tutmak kendilerine zor gelen, belki de bedenlerine zarar veren, bununla birlikte orucunu bozmamakta direnen bazı gayretli kimselerin ve hastaların hatalı olduklarını öğrenmiş oluyoruz.

Bu konuda şöyle deriz:

Bu kimseler, Allah -azze ve celle-'nin kendilerine vermiş olduğu ikramı kabul etmemek ve nefislerine zarar vermekle hata etmişlerdir.

Oysa Alla -azze ve celle- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((.. وَلاَ تَقْتُلُواْ أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا)) [سورة النساء من الآية29]

"...Ve kendinizi öldürmeyin.Şüphesiz ki Allah, sizin için çok merhametlidir..." (Nisâ Sûresi: 29) (Muhammed b. Salih el-Useymîn; "eş-Şerhu'l-Mumti'"; c: 6, s: 352-354)